3 κείμενα για την οπαδική κουλτούρα από το περιοδικό ΑΥΤΟ/

(Δημοσιεύτηκαν στο 14ο, 15ο και 19ο τεύχος του περιοδικού "ΑΥΤΟ/", την περίοδο 2007-2008. Για την αναδημοσίευση: Αρχείο 71, Οκτώβρης 2012.

Τα κείμενα που αναδημοσιεύουμε, κυκλοφόρησαν στο περιοδικό **"ΑΥΤΟ/- δίμηνη έκδοση για τη σύνδεση των αυτονομιών"** το διάστημα 2007-2008 και είναι τα εξής:

"HOOLIGAN: το κράτος , τα γήπεδα, οι πελάτες" / Τεύχος 14 / Απρίλιος 2007
"Στο γήπεδο μαζί: δυο συνεντεύξεις που κλείνουν με τα ίδια λόγια και απέχουν δυο δεκαετίες" / Τεύχος 15 / Ιούνιος 2007
"Το γήπεδο, οι μπάτσοι , ο νόμος" / Τεύχος 19 / Απρίλιος 2008

Φυσικές κόπιες του περιοδικού "ΑΥΤΟ/" διατίθενται από το βιβλιοπωλείο του Αρχείου 71 (μέχρι εξάντλησης αποθεμάτων).

Ευχαριστούμε τον Γιώργο για τη δακτυλογράφηση.

HOOLIGAN

Το κράτος, τα γήπεδα, οι πελάτες

Ποιος είναι ο λαγός και ποιος ο κυνηγός;

Αν κανείς εισχωρήσει στην ποδοσφαιρική κουλτούρα θα ανακαλύψει μια διακριτή κοινωνική τάξη, μια ειδική μορφή κοινωνικών πρακτικών οι οποίες υπόκεινται σε άγραφους, σιωπηρά επιβεβλημένους κανόνες. Ένα από τα αποτελέσματα του κανονιστικού πλαισίου για το οποίο μιλάμε, είναι η ύπαρξη πανίσχυρων, εσωτερικής προέλευσης, περιορισμών της βίαιης και καταστροφικής συμπεριφοράς. Αυτοί οι περιορισμοί υπάρχουν σε όποια εξέδρα κι αν βρίσκεται κανείς.
Παρόλ' αυτά, καθώς οι εξωτερικές παρεμβάσεις γίνονται όλο και πιο αισθητές τα τελευταία χρόνια, το εν λόγω σύστημα άτυπου κοινωνικού ελέγχου διαβρώνεται. Οι συμπεριφορές σκληραίνουν, τα στερεότυπα αποκτούν χαρακτήρα όλο και πιο καθορισμένο… Κατά συνέπεια, οι πλέον περιθωριακοί και πλέον παραβατικοί, οι λεγόμενοι "παλαβιάρηδες", έρχονται στο προσκήνιο και αποκτούν όλο και μεγαλύτερο κύρος στις εξέδρες. Αυτό φυσικά οδηγεί σε ακόμη μεγαλύτερη διάβρωση της υποπολιτισμικής τάξεως και στην απαρχή ενός αυτοτροφοδοτούμενου κύκλου παρακμής. Στο τέλος οι οπαδοί αρχίζουν να ταιριάζουν με όσα νομίζει η κοινωνία γι' αυτούς. Αρχίζουν επιτέλους να παίζουν το ρόλοπου πάντοτε ξέραμε ότι έπαιζαν, μόνο που δεν τον έπαιζαν…
[Peter Marsh, Football Hooliganism, 1977]
Αυτό είναι το Αγγλικό μοντέλο. Αυτό που επί χρόνια μας διαφημίζουν. Αυτό που "καθάρισε" τα Αγγλικά γήπεδα (και όχι μόνο). Μόνο που ξεχνάνε να σου μιλήσουν για την άλλη όψη του νομίσματος. Ότι πήρε το σαφώς πιο ελεγχόμενο και τις περισσότερες φορές γραφικό χαβαλέ και νταβαντούρι μέσα και γύρω από τα γήπεδα και το μετέτρεψε σε οργανωμένες συμμορίες εκτός γηπέδων. Το ανακάτεψε με όπλα, ναρκωτικά, προστασία και εξυπηρέτηση συμφερόντων και ουσιαστικά το έκανε παρακλάδι του οργανωμένου εγκλήματος.
[paok4.org, editorial, 30/3/07]
Τελικά λοιπόν, μαλακία στη μαλακία, μαγκιά στη μαγκιά, κάποιος έφυγε…
Κάποιος σκοτώθηκε σε οργανωμένο ραντεβού χουλιγκάνων για ξύλο. Πόσο ακατανόητη φαίνεται αυτή η κορυφαία θυσία στο βωμό του θεάματος για όσους είναι έξω από το χορό! Από την άλλη, αν δει κανείς ψύχραιμα το θέμα, μπορεί να καταλάβει ότι, όχι μόνο το γεγονός από μόνο του δεν είναι πρωτοφανές, αλλά έχει και τη δική του στρεβλή "λογική". Να το ξεκαθαρίσουμε λοιπόν από τώρα: Είμαστε οι τελευταίοι που θα απορρήσουν μπρος στον τάχα "ακατανόητο" χαρακτήρα της γηπεδικής χουλιγκάνικης βίας· ο κόσμος στον οποίο ζούμε μας φαίνεται πολύ πιο παράλογος. Είμαστε επίσης οι τελευταίοι που θα νιώσουν κάποια ιδεολογικής προέλευσης αμηχανία μπροστά στο τρομερό πράγματι φαινόμενο της εργατικής τάξης που "τρώει τις σάρκες της". Αν πράγματι υπήρξαν φορές που η εργατική τάξη στάθηκε ικανή για το καλύτερο, είναι επίσης αλήθεια πως συνήθως αποδεικνύεται ικανή για το χειρότερο. Και αυτά δίχως καμία αντίφαση: Η εργατική τάξη δεν είναι καθορισμένο σύνολο ανθρώπων, είναι ένας πόλος του ταξικού πολέμου και σαν

τέτοιος μεταλάσσεται ανάλογα με τις νίκες και τις ήττες που λαμβάνουν χώρα σε αυτό τον πόλεμο. Αυτό είναι όμως και το σημαντικό· ο πόλεμος συνεχίζεται. Αν λοιπόν κανείς θέλει να μιλήσει για τα γήπεδα, θα πρέπει να ξεχάσει τη φρίκη και την αμηχανία και να μιλήσει για τον ταξική πόλεμο. Και τις τελευταίες του εξελίξεις…

Αλλαγές

Οι απόψεις μας δεν ανήκουν σε εκείνο το είδος των απόψεων που ξεμπερδεύουν λέγοντας "αυτά συνέβαιναν από πάντα". Είναι βέβαια αλήθεια ότι οι τοπικιστικές συγκρούσεις αποτελούν σταθερή παράμετρο της ελληνικής κοινωνίας. Για γενιές ολόκληρες πριν από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο οι νεολαίοι γειτονικών χωριών μισιούνταν και έλυναν τις πολλές φορές υλικές διαφορές τους με τη βία. Επίσης, για δεκαετίες μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο το σχεδόν παραδοσιακό σπορ του πετροπόλεμου χαρακτήριζε τις γειτονιές των νεογέννητων ελληνικών αστικών κέντρων, τόσο ώστε να το έχουν προλάβει και διάφοροι γεννημένοι μετά το 1970. Όσο όμως κι αν η βία στο εσωτερικό της εργατικής τάξης είναι παλιό φαινόμενο, το θέμα δεν είναι τι συνέβαινε από πάντα, αλλά τι είναι σήμερα ποιοτικά διαφορετικό.

Κατά τη γνώμη μας λοιπόν, μπορούμε να διακρίνουμε τρεις σημαντικές αλλαγές στο υπόβαθρο της βίαιης μητροπολιτικής συμπεριφοράς μετά το 1990.

Πρώτον, η πραγματική σχέση των ελλήνων (γιατί οι μικροί Αλβανοί είναι άλλη υπόθεση…) με τη βία γίνεται όλο και σπάνια, όλο και πιο σημειακή. Η διαρκής, καθημερινή βία του πετροπόλεμου και των φυσοκάλαμων, των κλεμμένων ποδηλάτων και της άσκοπης βόλτας σε εχθρικές εργατικές πολυκατοικίες, καταγγέλθηκε όσο γινόταν ως άσκοπη, αλλά για την εργατική τάξη είχε ένα καλό: Αποτελούσε διαρκή υπενθύμιση προς όλους τους ενδιαφερόμενους, όχι μόνο του τι σημαίνει να δέρνεις, αλλά κυρίως του τι σημαίνει να σε δέρνουνε. Δίδασκε ένα όριο η πέτρα στο κεφάλι, η κλωτσοπατινάδα, πέρα από το οποίο δεν θα έπρεπε να κινείσαι για να μη συμβεί τίποτε ανεπανόρθωτο.

Είναι γνωστό ότι από κάποιο σημείο και μετά (ας πούμε από το 1990) η ελληνική μαθητιώσα νεολαία αποσύρθηκε από τους δρόμους και τις πλατείες και περιορίστηκε στα living room, έφυγε από τα μπλιμπλικάδικα και χώθηκε στο Playstation, παράτησε τη μπάλα και ξεκίνησε γυμναστήριο. Ε, αυτό δε σημαίνει ότι έγινε λιγότερο βίαιη! Αυτό κι αν θα 'ταν αδύνατο, αφού αυτή η κοινωνία ζέχνει τη βία από παντού! Σημαίνει μόνο ότι χάθηκε το μέτρο της βίας, ότι πολλοί από τους Έλληνες κάτω των 35 δεν ξέρουν τι σημαίνει να δέρνεις ούτε τι σημαίνει να σε δέρνουνε. Γι' αυτό και καταφεύγουν όλο και πιο εύκολα στα διάφορα "εργαλεία", το έχουμε πάθει κι εμείς και ξέρουμε…

Δεύτερον, μετά από μια αρχική περίοδο συνειδητοποίησης, διάφορα τμήματα του ιδιωτικού κεφαλαίου που λέγεται "Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρίες" άρχισαν να συνειδητοποιούν την αξία που μπορεί να έχει η ειδική τους σχέση με τους πελάτες τους. Σε μια εποχή που το κρατικό μονοπώλιο της βίας δεν είναι και στα καλύτερά του, οι ΠΑΕ αποτελούν το κατεξοχήν μίγμα ιδεολογίας και οικονομικών συμφερόντων που μπορεί να δημιουργήσει και καθώς μιλάμε δημιουργεί τους πρώτους ιδιωτικούς στρατούς. Οι προσπάθειες "εκκαθάρισης του γηπέδου" ώστε το ποδόσφαιρο να γίνει "οικογενειακό θέαμα", το φακέλωμα που επιχειρείται μέσω των εισητηρίων διαρκείας, η φοβερή Κοκκαλικής εμπνεύσεως ιδέα των "μελών", η συνεργασία του Ντέμη Νικολαίδη με τους μπάτσους, δεν αποσκοπούν βέβαια στην εξάλειψη της γηπεδικής βίας. Αντιθέτως, αποσκοπούν στην καταγραφή των αυτουργών της και στο ξεκαθάρισμά τους: Από τη μία όσοι είναι πρόθυμοι να γίνουν υπάλληλοι, δηλαδή ρουφιάνοι και μπράβοι του προέδρου,

και από την άλλη εκείνοι που θα πρέπει να ετοιμάζονται για τη φυλακή.
Τρίτον, οι ίδιοι οι κρατικοί μηχανισμοί εγκαταλείπουν τον από παλιά διακηρυγμένο στόχο της καταστολής και στρέφονται όλο και πιο επίσημα στη διαχείριση της όποιας "εγκληματικότητας". Αυτό που ενδιαφέρει στην περίπτωση των γηπέδων και της μητροπολιτικής βίας είναι ότι οι Έλληνες μπάτσοι του 21ου αιώνα συμμετέχουν, εκμεταλλεύονται και πολλές φορές ηγούνται των επιχειρήσεων ενός εγκληματικού κλάδου τελευταίας εσοδείας. Αυτός ο κλάδος ξεκινάει από την άκρα δεξιά, περνάει από τα γυμναστήρια, τον αθλητισμό και τα παράνομα "συμπληρώματα διατροφής", και γίνεται εμπόριο ναρκωτικών, νυχτερινή προστασία και σωματεμπορία. Και είναι σχετικός με το θέμα μας αυτός ο κλάδος. Όχι μόνο γιατί έχει ορισμένα κοινά αντικείμενα με τις ΠΑΕ (τον αθλητισμό), αλλά και γιατί χρησιμοποιεί υπαλλήλους από τις ίδιες κοινωνικές πηγές και με τα ίδια προσόντα που χρειάζονται και οι πρόεδροι των ΠΑΕ: Το πεδίο επιστράτευσης δεν είναι άλλο από τη μητροπολιτική νεολαία που τυφλή, κουφή κι ηλίθια τρώει τις σάρκες της δίνοντας πλέον ραντεβού σε σοκάκια για να αποδειχτεί ποιος είναι "ο λαγός".

Ο λαγός και ο κυνηγός

Έχουμε και λέμε λοιπόν: Πρώτον, μια εργατική νεολαία που όσο χάνει την επαφή της με τη βία, τόσο γίνεται πιο βίαιη (και θα συμπληρώσουμε: όσο χάνει την επαφή της με την ταξική συνείδηση τόσο γίνεται πιο παρανοϊκή). Δεύτερον, ένα μάτσο καθάρματα που λέγονται ιδιοκτήτες ΠΑΕ και έχουν συνειδητοποιήσει ότι το προϊόν που πουλάνε μπορεί να είναι ακατάλληλο για να βγάλουν φράγκα αλλά κάνει μια χαρά για να βγάλουν πρώτα εξουσία και μετά φράγκα (παράδειγμα για τους δύσπιστους: Ποια ανώνυμη εταιρεία εκτός από τον Παναθηναϊκό θα μπορούσε να ζητήσει να της χαριστεί όλος ο Βοτανικός;). Τρίτον, οι μπάτσοι, που ως τυπικοί αρμόδιοι για το θέμα της "γηπεδικής βίας", και ως ηγέτες σχετικών εγκληματικών κλάδων, έχουν πλέον και την κοινωνική έγκριση για να κάνουν ό,τι θέλουν με τους "βρωμοχούλιγκαν".
Ο θάνατος στην Παιανία δεν είναι η κορύφωση αυτής της κατάστασης. Είναι μόνο μια στιγμή της εξέλιξής της. Πράγματι, μετά το 2000, οι μπάτσοι και οι κάμερες στα γήπεδα πολλαπλασιάζονται, οι βίαιες εκδηλώσεις των πελατών των ΠΑΕ εκδιώκονται από τα γήπεδα, τα νομικά πλαίσια σκληραίνουν, τα βραδινά πεσίματα με μηχανάκια έχουν γίνει κοινός τόπος, τα εργαλεία της βίας προοδεύουν. Η ύπαρξη ορίων ξεχνιέται όλο και περισσότερο.
Εδώ και χρόνια η γηπεδική βία οξύνεται δίχως όρια και μεταφέρεται έξω από τα γήπεδα. Και καθώς αυτή η διαδικασία εξελίσσεται, όλο και περισσότεροι μητροπολιτάνοι θα εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των μπάτσων. Αυτοί οι τελευταίοι, σε αγαστή συνεργασία με τις λεγόμενες "ΠΑΕ", θα εκμεταλλεύονται όλο και πιο αποτελεσματικά την ειδική τους θέση, όχι βέβαια για να "πατάξουν", αλλά για να εισχωρήσουν και να διαχειριστούν το φαινόμενο της γηπεδικής βίας προς όφελος των δουλειών που ανοίγουν στην αχανή επικράτεια του παράνομου κεφαλαίου.
Είναι προφανές: Ο κύκλος της άκρατης βίας φέρε ρόπαλο, θα φέρω μαχαίρι, θα φέρεις "στυλό", θα φέρω πιστόλι δημιουργεί εργατικό δυναμικό και ευκαιρίες διείσδυσης για τους μπάτσους και τους προέδρους των ΠΑΕ. Γιατί υπάγει τους αυτουργούς της στη δικαιοδοσία των μπάτσων και των προέδρων. Αυτοί είναι που αποκτούν όλο και μεγαλύτερα δικαιώματα να πουν, όχι βέβαια πώς θα σταματήσει η βία, αλλά ποιοι από τους αυτουργούς της είναι εγκεκριμένοι και ποιοι όχι, ποιοι δικαιούνται να υπάρχουν και ποιοι όχι, εν ολίγοις ποιοι είναι καλοί για υπάλληλοι και ποιοι είναι κρέας για το ποινικό

σύστημα. Είναι προφανές: Αν ο κύκλος όξυνσης της βίας δεν υπήρχε, οι μπάτσοι και οι πρόεδροι των ΠΑΕ θα έπρεπε να τον εφεύρουν. Είναι μάλιστα πολύ πιθανόν να τον έχουν εφεύρει, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, με μικρότερη ή μεγαλύτερη πρόθεση. Έτσι κατά λάθος αναρριχήθηκαν και προσλήφθηκαν οι Τάκηδες; Έτσι παρεμπιπτόντως γεμίζουν οι σύνδεσμοι με υπαλλήλους της Intracom; Έτσι του κάκου αποφάσισε ο Ντέμης να είναι "αμείλικτος"; Έτσι τυχαία ανακαλύπτονται "υπεύθυνοι ασφαλείας" των γηπέδων να διοργανώνουν αναμετρήσεις; Υπάρχουν βέβαια και κάποια μη ρητορικά ερωτήματα, με πρώτο το εξής: Σ' αυτούς τους γαμοσύνδεσμους, έχει απομείνει κανείς λογικός να πει "Basta";

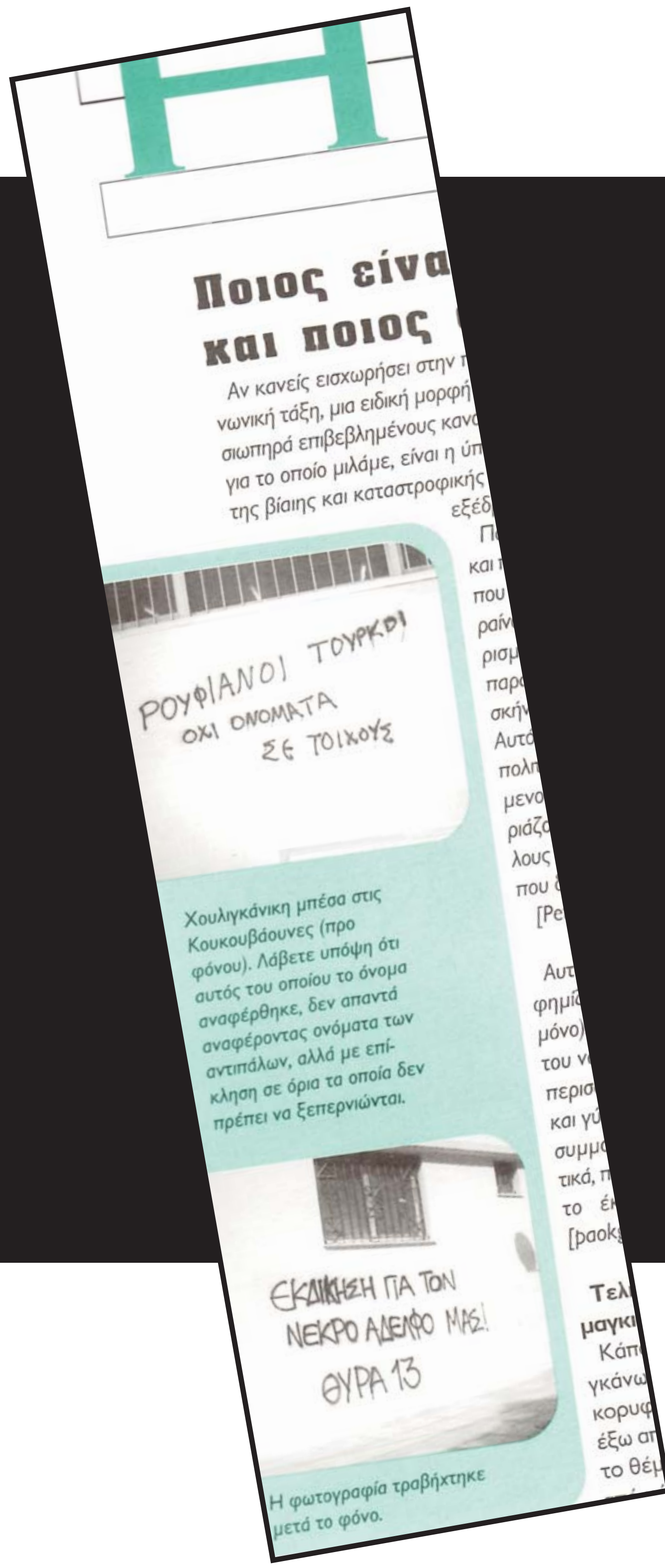
Έγκλημα-κράτος-γήπεδο-Λυκουρέζος

Λυκουρέζος 1989
Σας φαίνονται κάπως τραβηγμένα αυτά με το κράτος και το γήπεδο; Καλώς. Υπάρχει ένα βιβλίο ενός κάποιου Bill Buford με τίτλο Among the thugs και ημερομηνία έκδοσης 1990. O Bill Buford είναι δημοσιογράφος που χώθηκε στους άγγλους χούλιγκαν για να γράψει βιβλίο. Συναναστρεφόμενος με οπαδούς της West Ham ο Buford γνώρισε τον DJ. O DJ, καλλιεργημένος και προερχόμενος από τη μεσαία τάξη, δεν ασχολούνταν μόνο με τη βία στο γήπεδο. Είχε και τις κατάλληλες άκρες για να διακινεί πλαστά χαρτονομίσματα που τυπώνονταν στην Αγγλία και μεταφέρονταν από τους οπαδούς σε άλλες χώρες μέσω του οπαδικού τουρισμού. Δυστυχώς όμως, κατά τη διάρκεια κάποιας από τις επισκέψεις του DJ και άλλων οπαδών της West Ham στην Ελλάδα, και συγκεκριμένα στη Ρόδο, οι μπάτσοι τσίμπησαν έναν τελευταίο τροχό της αμάξης ονόματι Andrew Cross να προσπαθεί να σπρώξει πλαστά δολάρια. O Cross με τη σειρά του οδήγησε τους μπάτσους στον DJ. Κατά την έφοδο των μπάτσων στο ξενοδοχείο του DJ,κάτω από το παράθυρό του βρέθηκε ένα πορτοφόλι με πλαστά δολάρια, και στο χρηματοκιβώτιο του ξενοδοχείου βρέθηκε ένα πορτοφόλι με πέντε εκατομμύρια δραχμές. Το αποτέλεσμα που ακολουθεί περιγράφει τη δίκη:
Η δίκη του DJ θα γινόταν στις 13 Απριλίου του 1989 στο μικρό δικαστήριο που βρίσκεται στο λιμάνι της πόλης της Ρόδου. Η ακολουθία -φίλοι, συγγενείς και νομικοί σύμβουλοι του DJ- αριθμούσε καμιά δεκαριά ανθρώπους.
Αρχηγός μας ήταν η μητέρα του DJ. Για νομικούς λόγους θα την ονομάσω κυρία DJ…Η ομάδα της κυρίας DJ κατέλυσε στο ξενοδοχείο Αστήρ… Η ομάδα συμπληρωνόταν από τον Αλέξανδρο Λυκουρέζο, τον γνωστότερο Έλληνα δικηγόρο, ο οποίος μάλιστα την ίδια περίοδο συμμετείχε με τη μεριά της πολιτικής αγωγής στη δίκη του πρωθυπουργού της χώρας που είχε εν τω μεταξύ εμπλακεί στη δίνη ενός τραπεζικού σκανδάλου. Ο Λυκουρέζος ήταν ψηλός, με μουστάκι, χαρισματικός και φανταχτερός: Ο τέλειος δικηγόρος υπεράσπισης, παντρεμένος με ηθοποιό, ποιητής στον ελεύθερο χρόνο του, με λίγα λόγια μια φιγούρα της καλής κοινωνίας με αξιοπρόσεκτη ισχύ. Συνοδευόταν από έναν βοηθό και οι δυο τους είχαν έρθει από την Αθήνα με αεροπλάνο…
Ο Andrew Cross από την άλλη, ο άνθρωπος που οδήγησε την αστυνομία στον DJ, δεν διέθετε κανενός είδους υπεράσπιση, ούτε από την Αθήνα ούτε από πουθενά αλλού. Κάθε βράδυ έπρεπε να πλένει μόνος του το μοναδικό του πουκάμισο. Η μητέρα του, η οποία δεν ήταν παρούσα, απέρριψε την αίτησή του για ένα δάνειο 100 λιρών και τον επέπληξε που

της θύμισε την ύπαρξή του. Απ' ότι άκουσα, ήλπιζε ο Andrew να μπει στη φυλακή για πολύ πολύ καιρό και να μη σώσει να ξαναγυρίσει στην Αγγλία…
Η δίκη κράτησε δύο μέρες… Τη δεύτερη μέρα, κατά τη διάρκεια της κατ' αντιπαράσταση ανάκρισης, παρατήρησα μελανιές στο λαιμό του Andrew Cross. Σαν κάποιος να είχε προσπαθήσει να τον στραγγαλίσει…
Τελικά ο DJ αφέθηκε ελεύθερος, με πρόστιμο 2.000 λιρών και 18 μήνες φυλάκιση με αναστολή, από τους οποίους είχε ήδη εκτίσει τους εννέα. Ο σύντροφός του, Andrew Cross, τελικά έκανε το σωστό: Παραδέχθηκε πως ουδέποτε είχε ξαναδεί τον DJ, παρότι έπρεπε να συμφωνήσει με το δικαστή πως ήταν μεγάλη σύμπτωση, εδώ στο νησί της Ρόδου, να συναντηθεί με τον DJ, έναν άνθρωπο από την μητρική του πόλη, το Romford. Εν πάσει περιπτώσει, ο Cross ζήτησε συγγνώμη από το δικαστήριο που ενέπλεξε αδίκως αυτό τον άγνωστο από το Romford, αυτόν τον άνθρωπο που δεν του έφταιξε σε τίποτα, σε μια υπόθεση με την οποία δεν είχε καμία σχέση.
Τελικά ο Cross κρίθηκε ένοχος και καταδικάστηκε σε τρία χρόνια φυλάκιση.
Όλοι μας συμφωνήσαμε πως ήταν ένας παράξενος, μοναχικός κακός άνθρωπος.
Λυκουρέζος 2005
Ιδού λοιπόν που μπορεί να υπάρχουν σχέσεις που ενώνουν ένα ανώτερο κρατικό στέλεχος (το Λυκουρέζο) με έναν εγκληματικό οργανισμό (παραχάραξης χρημάτων) κι όλους μαζί με το γήπεδο της West Ham. Ιδού λοιπόν που ήδη από το 1990, οι γνωστές εκστρατείες "πάταξης του χουλιγκανισμού" στη Μεγάλη Βρετανία, είχαν κατασκευάσει μια ιεραρχία του εγκλήματος με διεθνείς διασυνδέσεις ικανές να ζητούν την υπεράσπιση του Λυκουρέζου, με ανώτερα στρώματα να τη γλυτώνουν , με κατώτερα στρώματα που γίνονται κρέας για το ποινικό σύστημα. Ιδού λοιπόν ο τρόπος με τον οποίο η εγκληματοποίηση των οπαδών συνδέει το έγκλημα, το κράτος και το γήπεδο, όπως σοφά υποστηρίζουν οι οπαδοί του ΠΑΟΚ στην ιστοσελίδα τους.
Όσο για το Λυκουρέζο, αξίζει να αναφέρουμε ότι οι σχέσεις του με το γήπεδο, το κράτος και το έγκλημα ήταν τέτοιες, που το Φλεβάρη του 2005 τον οδήγησαν για ελάχιστο χρονικό διάστημα, ποιος ξέρει γιατί, στη θέση του προέδρου της ΕΠΑΕ. Έχοντας καταλάβει καλά τα μαθήματα από την Αγγλία με την οποία τόσο καλές και παλιές σχέσεις είχε, αμέσως τάχθηκε υπέρ της άμεσης εγκληματοποίησης των οπαδών. Να τι έλεγε τότε σε συνέντευξή του στο περιοδικό MEN (ψάχτε τη στο Internet, έχει φοβερό ενδιαφέρον):
Τίτλος: Ο πρόεδρος όλων των ομάδων
Στην Αγγλία συγκεκριμένα, όταν αποφάσισαν να χτυπήσουν μια και καλή τον χουλιγκανισμό, η αστυνομία έμπαινε ξημερώματα στα σπίτια των υπόπτων και τους οδηγούσε στο τμήμα με τις πιτζάμες…
Ασφαλώς. Αυτό πρέπει να γίνει. Ταυτόχρονα πρέπει οι ομάδες να προχωρήσουν στην έκδοση ταυτοτήτων για όλους τους φιλάθλους που θα μπαίνουν στο γήπεδο. Πρόκειται για και μεγάλη δαπάνη και θα δούμε πως θα την αντιμετωπίσουμε, αλλά έτσι θα είναι πολύ εύκολο να εντοπίζεις ποιος είναι εκείνος που δημιουργεί πρόβλημα και παραβιάζει τον ποινικό νόμο.
Μήπως τελικά το φαινόμενο της βίας είναι καθαρά κοινωνικό; Μήπως το κράτος προτιμά αυτός ο κόσμος να ξεσπά στο γήπεδο και όχι αλλού;
Έχει υποστηριχθεί και αυτή η άποψη… Αυτή τη στιγμή σημασία έχει να μην πελαγοδρομήσουμε σε θεωρητικές αναζητήσεις γιατί θα μας αποπροσανατολίσουν από το στόχο μας, που είναι άμεσα, σκληρά και δίκαια μέτρα για την καταπολέμηση της βίας.

Η λαϊκή αντίληψη λέει ότι αν κάποιοι δεν μπουν φυλακή, έστω για δύο μήνες, δεν θα παραδειγματιστούν οι υπόλοιποι.
Δεν είναι μόνο λαϊκή αντίληψη, είναι και δική μου αντίληψη. Πρέπει οι συγκεκριμένοι που παραβιάζουν, να μπουν φυλακή για να καταλάβουν και οι υπόλοιποι ότι εδώ δεν παίζουμε.

Δεν θα κάνουμε πλάκα. Θα πούμε μόνο ότι πίσω από τα λεγόμενα του Λυκουρέζου διακρίνεται μια ψυχρή, συγκεκριμένη, αντικειμενική γνώση. Ότι η εγκληματοποίηση των οπαδών ωφελεί τον ίδιο και τους ομοίους του. Το ήξερε ήδη από τη δίκη του DJ. Ήδη από το 1989.

Ποιος είνα…
και ποιος …
Αν κανείς εισχωρήσει στην … νωνική τάξη, μια ειδική μορφή … σιωπηρά επιβεβλημένους καν… για το οποίο μιλάμε, είναι η … της βίαιης και καταστροφικής … εξέδ…

Χουλιγκάνικη μπέσα στις Κουκουβάουνες (προ φόνου). Λάβετε υπόψη ότι αυτός του οποίου το όνομα αναφέρθηκε, δεν απαντά αναφέροντας ονόματα των αντιπάλων, αλλά με επίκληση σε όρια τα οποία δεν πρέπει να ξεπερνιώνται.

Η φωτογραφία τραβήχτηκε μετά το φόνο.

Στο γήπεδο μαζί: δύο συνεντεύξεις που κλείνουν με τα ίδια λόγια.

Η Παιανία ξεχάστηκε πολύ γρήγορα απ' όλους όσους κατήγγειλαν "τη βλακεία των οπαδών". Βέβαια, δεν ξεχάστηκαν όλοι. Ήδη το ελληνικό κράτος έχει αναθέσει σε μια εταιρεία ονόματι Space Hellas το έργο της ηλεκτρονικής επιτήρησης 22 γηπέδων της χώρας. Ο προϋπολογισμός αυτού του μεγάλου έργου είναι 7.000.000 ευρώ. Ταυτόχρονα, το έργο του ελέγχου πρόσβασης στα γήπεδα, με προυπολογισμό 14.000.000 ευρώ βρίσκεται στη φάση της τελικής αξιολόγησης των προσφορών, είναι πολλά τα λεφτά, επ' αυτού δεν θα μπορούσε να έχει κανείς αντίρρηση, πόσο μάλλον τα συμφέροντα που έχουν μπει σε κίνηση.

Είναι αυτά τα λεφτά που μας κάνουν να νομίζουμε πως η υπόθεση είναι πολύ ευρύτερη από την αντιμετώπιση μιας "δράκας φρενοβλαβών". Παρ' όλα αυτά, βρισκόμαστε σε μειονεκτική θέση. Στο γήπεδο δεν πάμε, οι μισοί είμαστε γυναίκες, οι άλλοι μισοί… ε, δεν θα μας έλεγες και οπαδούς… τουλάχιστον βρήκαμε κάποιον σχετικό με το θέμα που είχε την καλοσύνη να μιλήσει μαζί μας, καθώς και ένα λεύκωμα με συνεντεύξεις από παλιότερους οπαδούς. Δημοσιεύουμε αποσπάσματα από αυτές τις δύο πηγές, ελπίζοντας πως άλλοι πιο σχετικοί από εμάς με το θέμα θα καταλάβουν περισσότερα -εκτός από το προφανές, ότι στα γήπεδα δεν πάνε ηλίθιοι- αλλά και για να δείξουμε κάτι που για εμάς είναι πολύ σημαντικό: Ότι όταν δεν γνωρίζεις μπορείς να ρωτήσεις. Όλο και κάτι θα μάθεις…

Συζήτηση του Κ. με το περιοδικό Αυτό/, 2007

Αυτό/: Πως το πήρες απόφαση να γραφτείς στο σύνδεσμο;

Κ: Δεν το πήρα απόφαση. Μια ζωή ήμουν άρρωστος με την ομάδα και ασχολιόμουν. Ήταν κι ο ξάδερφός μου και τρεις τέσσερις από τη γειτονιά και πήγαμε μαζί… Ήταν και γειτονιά εκεί κι όλοι θέλαμε να πάμε… Κοίτα να δεις, να πας στο σύνδεσμο μετράει στη γειτονιά, ξέρεις, underground, respect, ειδικά παλιότερα. Σα να λέμε είναι η γειτονιά μου εδώ ρε, την προσέχω, κάπως έτσι. Είχα γραφτεί γιατί ήθελα από μόνος μου να βοηθήσω το σύνδεσμο… Και για κάνα εισητήριο.

Αυτό/: Που ήθελες να βοηθήσεις το σύνδεσμο; Τί κάνει ένας σύνδεσμος;

Κ: Ο σύνδεσμος δεν παίρνει από πουθενά λεφτά, είναι αυτοοργανωμένος και παίρνει λεφτά από τις συνδρομές των μελών του, από τίποτα μπλούζες και τέτοια, κάνα πάρτυ, κυρίως όμως από τις συνδρομές, ενώ έχει πολλά έξοδα να καλύψει. Νοίκι, φως, νερό, τηλέφωνο…

Αυτό/: Τα σπρέι πως ξεκινήσανε;

Κ: Από μόνος μου. Δε σου λέει κανένας "κάνε αυτό" ή "κάνε το άλλο", ό,τι κάνεις, το κάνεις από μόνος σου… Βλέπεις τον άλλο που γράφει, λες "θέλω κι εγώ"… Πάντως κανονίζαμε συχνότερα εκείνοι που κάναμε και παρέα μεταξύ μας, εκτός άμα θέλαμε να γεμίσουμε όλη τη γειτονιά με σπρέι, οπότε κανονίζαμε και βγαίναμε όλοι. Βέβαια υπάρχουν και διάφοροι που έχουν μείνει στο '80…

Αυτό/: Δηλαδή;

Κ: Δεν τα γουστάρουν αυτά με τα σπρέι και τα αυτοκόλλητα, "γήπεδο και πάλι γήπεδο" σου λέει… Υπάρχει πολύς κόσμος στην κερκίδα που τα κοροϊδεύει αυτά.

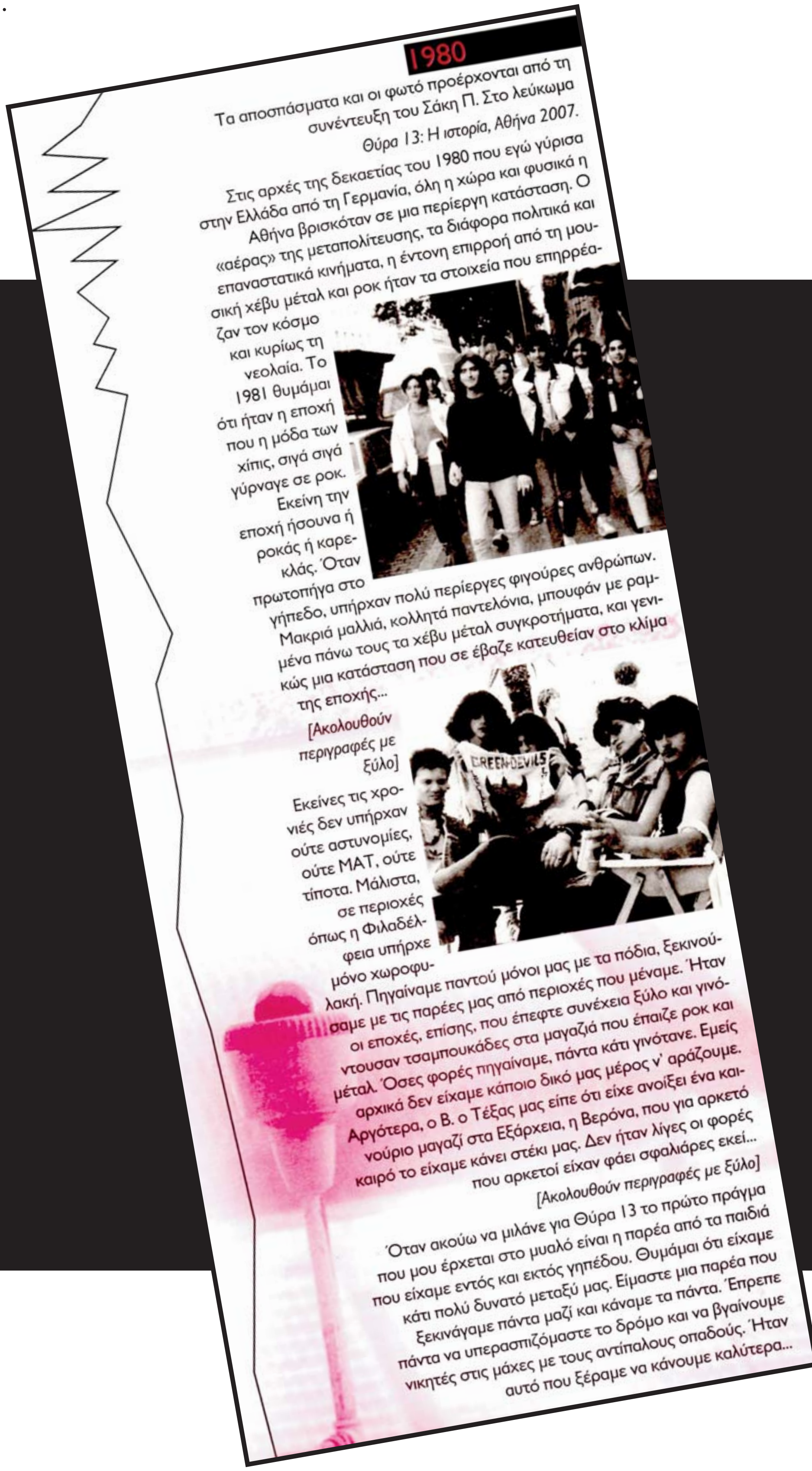
Αυτό/: Άρχισες λοιπόν να βγαίνεις στη γειτονιά σου για σπρέι…
Κ: Όχι μόνο στη δική μου, σε όλες τις γειτονιές που είναι γύρω από τη δικιά μου. Κυκλοφορούσα στις γύρω γειτονιές και πριν πάω στο σύνδεσμο, έκανα βόλτες με τα πόδια, και πρωί και βράδυ. Ειδικά πριν από δύο τρία χρόνια γινόταν κόλαση. Ήταν η γειτονιά τίγκα σπρέι και αυτοκόλλητα δικά μας, σκάγανε οι άλλοι, άπειρα άτομα, και δεν μπορείς να φανταστείς τι γινότανε. Γράφανε μέχρι και πάνω σε παράθυρα σπιτιών. Στα καπάκια σκάγαμε εμείς και τα "διορθώναμε"… Ε, τώρα δεν έχει που να γράψεις…
Αυτό/: Το ξύλο πότε προέκυψε;
Κ: Απ' την πρώτη χρονιά. Ε, πιο πολύ σου βγαίνει από μέσα σου, αλλά άμα είναι και στις αρχές, θες να το παίξεις και λίγο… Βασικά όταν ασχολείσαι με το γήπεδο δε χρειάζεται να το ψάξεις για να σου ρθει, έρχεται ο άλλος από μόνος του και θέμα είναι αν θα κάνεις την κότα ή όχι. Την πρώτη φορά που μου έτυχε, γράφαμε με σπρέι και ήρθανε και μας την πέσανε. Ήμασταν τρεις εμείς και δυο αυτοί, εμείς 15-16 χρονών κι αυτοί 22-23. Κάναμε κάτι πουστιές και ψιλοκερδίσαμε, δηλαδή ο ένας από εμάς έριξε με το σπρέι στα μάτια του ενός και ψιλοκολώσανε, τους γδύσαμε από μπλούζες και τέτοια… Ένα άλλο πέσιμο που θυμάμαι ήταν όταν είχαμε νοικιάσει ένα χώρο μαζί με κάτι άλλους, κάτι σαν κλαμπ πιο underground. Καθόμασταν στο μπαλκόνι, από κάτω είχε σουβλατζίδικο, και βλέπουμε 70 άτομα με τα πόδια και μολότοφ στα χέρια. Πετάξανε δύο μολότοφ στο σουβλατζίδικο και μία σε ένα αμάξι παρκαρισμένο απ' έξω. Δηλαδή αυτοί δεν είχαν έρθει να την πέσουνε σε εμάς αλλά στα μαγαζιά από κάτω, για να μας κάνουνε μετά τα μαγαζιά μήνυση και να μας διώξουνε από εκεί. Και όντως έτσι έγινε τελικά. Παρότι ο σουβλατζής δεν μας έκανε τίποτα, ένα άλλο βράδυ κατά τις τέσσερις με πέντε το πρωί -πάντα τέτοια ώρα έρχονται- ξανάρθαν οι άλλοι και πετάξανε μολότοφ στην είδοδο της πολυκατοικίας. Η εξώπορτα έσπασε και ο καπνός έφτασε μέχρι τον πρώτο όροφο όπου είχε φροντιστήριο και τα μαύρισε όλα, τοίχους, υπολογιστές, κλπ και στον δεύτερο τα ίδια. Ε, τελικά μας διώξανε.
Αυτό/: Αυτό το πράγμα με τις μολότοφ από πότε έπαιζε;
Κ: Από τα τέλη του ενενήντα και μετά. Δεν ήταν πάντα έτσι. Στην αρχή δέρνονταν με τα χέρια, μετά κάποιοι φέρνανε κι άλλα πράγματα στο ξύλο και μετά μπαίνανε κι άλλα, κι άλλα, κι άλλα…
Αυτό/: Αυτό το θέμα, με τα πλακώματα που χοντραίνουν, συζητιέται στον σύνδεσμο;
Κ: Ναι. Οι μεγαλύτεροι είναι ξενερωμένοι και λένε ότι παλιά δεν ήταν έτσι. Ότι παλιά πηγαίναμε στο γήπεδο, άμα συναντιόμασταν παίζαμε ξύλο, αλλά μέχρι εκεί, δεν το ψάχνανε περισσότερο, δηλαδή να τη στήνουν βράδυ στους άλλους ή να βαράνε άμα πετυχαίνανε κάποιον με μπλούζα. Δεν έπαιζε τόσο μίσος.
Αυτό:/ Από αυτά τα μεγάλα σκηνικά -Παιανία, Παγκράτι- έχουν γίνει πολλά; Πώς κανονίζονται αυτά;
Κ: Σκηνικά με πολλούς συνδέσμους μαζί εναντίον άλλων συνδέσμων, ναι έχουν γίνει. Κυψέλη, Μιχαλακοπούλου, Ιπποκράτειο, Φάληρο, Νίκαια, Κορυδαλλός… Πάρα πολλά, είναι πάρα πολλά. Βέβαια δεν ήταν σαν το Παγκράτι και την Παιανία. Δεν ήταν δηλαδή φάσεις με στιλό, μολότοφ, κλπ, ήταν σκηνικά με χέρια και καδρόνια. Τώρα το πώς κανονίζονται; Με τη λογική. Έχουν κόψει τόσα εισητήρια οι άλλοι, τόσα εμείς, στον τάδε αγώνα βόλεϊ δεν θα υπάρχει αστυνομία, άρα θα γίνει. Ξέρεις ότι άμα παίζει ματς και έχει κοντά στο γήπεδο σύνδεσμο θα σου την έχουνε στημένη.
Αυτό/: Εσύ έχεις πάει σε τέτοια;
Κ: Μια φορά. Εμείς ήμασταν καμιά τριακοσαριά. Δεν ήμουν στην πρώτη γραμμή και δεν

έβλεπα καλά, μέση προς τέλος βρισκόμουν. Είχαμε πέτρες, μπουκάλια και τέτοια. Κάποιοι από τους μπροστινούς ήρθαν στα χέρια, οι από πίσω πετάγαμε τις πέτρες και τα μπουκάλια στους άλλους. Τα ίδια και οι άλλοι. Γινόταν αυτό κάποια ώρα, μου ήρθε φωτοβολίδα από στιλό και πέρασε ξυστά δίπλα μου… Χέστηκα πάνω μου. Του αλλουνού του καήκαν τα μαλλιά. Πάντως σε αυτόν τον χαμό, να του έρθει κάποιου καταπάνω μολότοφ και να καεί δεν έχει γίνει, εγώ δεν έχω δει μέχρι στιγμής κάτι τέτοιο. Με στιλό πάντως έχει γίνει. Να τη φάει ο άλλος κατάμουτρα.
Αυτό/: Δηλαδή σε τέτοια σκηνικά παίζει πολύ πυρομαχικό.
Κ: Ναι, πλέον ναι. Είναι ρε φίλε μάχη κανονική. Σε εμψυχώνει ο άλλος και τέτοια. Θυμάμαι ότι στο σκηνικό που έλεγα πριν, είχαμε άγχος και όταν μπαίναμε στο μετρό ήταν μπροστά μας δυο τρεις μεγαλύτεροι τρελαμένοι που μας εμψύχωναν, μας λέγανε ότι πάμε μπροστά, μην φοβάσαι δεν θα σε αφήσω μόνο, είσαι θύρα τάδε εδώ μην κάνεις πίσω και τέτοια. Και είναι αλήθεια, το ξέρω κι από αυτά που ήμουνα και από αυτά που έμαθα από άλλους. Ποτέ οι μεγάλοι δεν αφήνουν πίσω τους μικρούς.
Αυτό/: και γιατί πήγες στο σκηνικό που λες;
Κ: Γιατί έτσι κι αλλιώς θα πήγαινα στο γήπεδο. Γινόταν δεν γινόταν εγώ θα πήγαινα στο γήπεδο. Τι, να μην πάω επειδή θα γίνει σκηνικό; Εντάξει όταν μαζευτήκαμε για να πάμε μας είπανε ότι θα παίξει φάση, όποιος δεν γουστάρει δεν έρχεται. Εγώ ούτως ή άλλως γούσταρα αλλά και να μην ήταν έτσι δεν θα γούσταρα να μου πει κανείς μετά ότι φοβήθηκα και έφυγα.
Αυτό/: Υπάρχουν κόντρες μεταξύ των συνδέσμων της ίδιας ομάδας;
Κ: Ναι. Αυτό που βλέπαμε να συμβαίνει είναι κάποιοι σύνδεσμοι να παίρνουν εισητήρια και κάποιοι άλλοι όχι. Εμάς του χρόνου κατά 99% δεν θα μας αφήνουν να μπαίνουμε στο γήπεδο, δεν θα μας δίνουν εισητήρια. Μόνο δύο συγκεκριμένοι σύνδεσμοι θα παίρνουν εισητήρια. Ξέρεις με αυτή τη φάση των ονομαστικών εισητηρίων, που θα μπαίνεις στο γήπεδο με ταυτότητα, να έχει τη φωτογραφία σου πάνω και τέτοια. Όλοι λέγανε με αυτή τη φάση "άντε γαμήσου" ενώ κάποιοι δεν έλεγαν τίποτα, ούτε ναι ούτε όχι. Στον δικό μας σύνδεσμο υπήρχαν 150 μέλη και μας έδιναν 50 εισητήρια ενώ αυτοί του συνδέσμου που είπα παραπάνω είχαν 300 μέλη και έπαιρναν 400 εισητήρια. Κι έτσι βγάζανε λεφτά. Γιατί τα παραπανίσια εισητήρια τα πουλάγανε με "καπέλο". Αυτά που λέω τώρα είναι κόλπα της διοίκησης για να διασπάσει τους συνδέσμους. Άλλο παράδειγμα από τα κόλπα της διοίκησης εναντίον μας: αράζαμε σε ένα μαγαζί, και πήγε η διοίκηση και το έκλεισε. Και μετά βρήκαμε άλλο στέκι και πάλι τα ίδια. Και μετά πήγαμε σε τρίτο στέκι και εκεί τα ίδια. Μετά που το κόψαμε το άραγμα τα μαγαζιά αυτά ξανάνοιξαν.
Αυτό/: Παίζουν ναρκωτικά στους συνδέσμους;
Κ: Ναι υπάρχουν σύνδεσμοι που έχουν κονέ με τους μπάτσους και κάνουν νταραβέρια. Πας να πάρεις το εισητήριο και λες θέλω και τόση φούντα. Στον δικό μου σύνδεσμο πάντως δεν γίνονται νταραβέρια. Δεν αφήνουν, ειδικά αυτοί που έχουν βάλει το όνομά τους στα χαρτιά για τον χώρο και τον σύνδεσμο, γιατί φοβούνται για την αστυνομία, μην κάνει κανένα ντου. Είχαμε και ασφαλίτες τριγύρω που μας ψάχνανε συχνά, τα πράγματά μας, κλπ. Από παλιά ήτανε εκεί τρεις ασφαλίτες που πρέπει να είχαν αναλάβει το σύνδεσμό μας κανονικά. Ερχόντουσαν και μας μιλάγανε, μας το παίζανε στο στυλ "εντάξει ρε παιδιά κι εμείς την ίδια ομάδα υποστηρίζουμε, και προσέχτε στο γήπεδο, το πράγμα αλλάζει, η αστυνομία δηλαδή θα το χοντρύνει" και τέτοια.
Αυτό/: Η "μάχη της Παιανίας" τι αντίκτυπο είχε;

Κ: Κοίτα, από φίλους που έχω σε άλλους συνδέσμους, κι από εκεί που αράζουμε έξω από το γήπεδο σχεδόν κάθε μέρα, πολλοί είπαν δεν ξανασχολούμαι, ούτε γήπεδο ξαναπηγαίνω, δεν θα σφαχτούμε μεταξύ μας. Και άλλοι ήτανε εκδίκηση και αίμα. Άλλοι πάλι λένε να ηρεμήσουνε τα πράγματα και από του χρόνου βλέπουμε. Νομίζω ότι υπάρχουν πολλοί που δεν έχουν χωνέψει ακόμα το τι έγινε εκεί στην Παιανία. Ούτε εγώ ο ίδιος δεν ξέρω τι να πω, τι να σκεφτώ. Εντάξει όλοι πάνω κάτω έχουν καταλάβει ότι κάτι έχει αλλάξει από την Παιανία και μετά, ότι κάτι σοβαρό συμβαίνει. Και να μην υπήρχε νεκρός στην Παιανία, πάλι η φάση ήταν χοντρή. Και πάλι καλά που υπήρχε μόνο ένας νεκρός και όχι παραπάνω , με αυτά δηλαδή που κουβαλούσανε. Διασκορπισμένοι στα στενά, με κράνη, με σωσίβια από μέσα, cd από μέσα από το μπουφάν για ενίσχυση, κανονική πανοπλία δηλαδή, αμάξια για πολεμοφόδια, αμάξια για μεταφορά τραυματιών, πυροσβεστήρες, φλογοβόλα, τσεκούρια κουνάγανε στον αέρα, χειροβομβίδες κρότου-λάμψης… Και γκάνια κουβαλούσανε. Ο ένας που συνελήφθη μετά από λίγη ώρα είχε πάνω του όπλο. Οι μισοί δεν ήταν καν οπαδοί. Μπράβοι ήταν από μαγαζιά.
Αυτό/: Όταν έχεις να κάνεις με "στρατούς", όπως περιγράφεις την Παιανία, με σχέδια, εξοπλισμούς, κλπ τι κάνεις; Πώς το αντιμετωπίζεις;
Κ: Κοίτα εγώ δεν θέλω να συμμετέχω σε ένα τέτοιο πόλεμο. Και νομίζω ότι υπάρχουν κι άλλοι που σκέφτονται έτσι, δηλαδή στο να μην το χοντρύνουμε. Υπάρχει βέβαια ένας νεκρός. Υπάρχει όμως και μια ηθική… Τώρα όμως όταν οι άλλοι κουβαλάνε κέρατα σε εξαναγκάζουν κι εσένα… Κοίτα δεν λέω ότι είμαστε όλοι ντόμπροι και σωστοί. Αλλά υπάρχουν κάποιοι, μάλλον είναι είδος προς εξαφάνιση, που δεν παίζουν ξύλο βρώμικο.
Αυτό/: Τι έγινε μετά την Παιανία με τους συνδέσμους;
Κ: Πολλοί έκλεισαν. Μαζί και αυτός που ανήκω κι εγώ. Πετάξαμε την ίδια μέρα ό,τι είχαμε μέσα, υλικά για άμυνα σε περίπτωση επίθεσης, και οι μπάτσοι ήρθαν την επόμενη μέρα, μας σπάσανε την πόρτα και μας άλλαξαν λουκέτο. Εμείς δεν πήγαμε να τον ξανανοίξουμε, είχε και κολάδικα συνέχεια απ' έξω και φοβόμασταν να μην μας δέσουνε, ε και όταν ηρέμησαν τα πράγματα είπαμε κλείνουμε, μαζέψαμε και τα πράγματα και αυτό ήταν. Είχαμε και οικονομικά προβλήματα…
Αυτό/: Γενικά, μετά την Παιανία και όλα αυτά που επακολούθησαν, τι συζητάτε μεταξύ σας;
Κ: Παγωμάρα γενικά υπάρχει. Δεν θέλουν να το συζητάνε. Ο καθένας από μόνος του ίσως σκέφτεται ένα πράγμα ότι έχουνε πέσει σε φάκα, αλλά όλοι μαζί όταν βρισκόμαστε δεν το πολυσυζητάμε. Υπάρχουν κάτι πιτσιρικάδες που λένε καμιά φορά "του χρόνου θα τους γαμήσουμε" και τέτοια. Εντάξει κυκλοφόρησε και εκείνη η αφίσα who really cares, πολλοί αναρωτιούνται τι γίνεται εδώ σε πόλεμο πάμε; Αυτό. Δεν υπάρχει άτομο να συμφωνεί με αυτό που έγινε. Κι εμένα με είχε πιάσει πριν από τη φάση ένας μεγαλύτερος και μου είπε μην πας θα γίνει σκοτωμός. Και κοίτα, άσχετα από τη μάχη της Παιανίας συζητάγαμε καιρό πριν ότι αυτή η φάση με τους συνδέσμους δεν θα κρατήσει πολύ. Υπήρχαν σκέψεις από κάποιους να συνεννοηθούν διάφοροι σύνδεσμοι στο ότι εδώ θέλουν να μας κλείσουν, οπότε τουλάχιστον να σταματήσουν τα πεσίματα σε συνδέσμους. Για να τους κρατήσουμε. Αυτό έμεινε μόνο στις σκέψεις. Δεν προχώρησε. Τώρα υπάρχει νεκρός και δεν υπάρχει καμιά σκέψη. Αλλά το γήπεδο δεν είναι μόνο ξύλο. Γιατί συζητάμε μόνο για το ξύλο;
Αυτό/: Γιατί από τη μία υπάρχει το ζήτημα του "τι να κάνω το σώμα μου". Καρέκλα όλη μέρα, έτσι που είναι η ζωή σήμερα καταλαβαίνεις… Από την άλλη υπάρχει η μοναξιά. Στη δουλειά είμαι μόνος μου, ο ένας ρουφιανεύει τον άλλο, στη διασκέδαση είμαι μόνος μου,

ε στο γήπεδο είμαι με άλλους, είμαστε μαζί, δεν αφήνουμε ο ένας τον άλλο όπως είπες πιο πριν, υπάρχει μια μπέσα ρε παιδί μου… Όλα αυτά έχουν να κάνουν με τη βία και την αδρεναλίνη. Ή όχι;

Κ: Αυτό παίζει πολύ. Να είμαστε όλοι μαζί, να αγαπάμε μια ομάδα, να πάμε πορωμένοι μαζί στο γήπεδο. Βοηθάει σε αυτό και ο σύνδεσμος. Να νιώθεις ότι ο άλλος που τον ξέρεις είναι δίπλα σου, είστε ίσοι, είστε μαζί και δεν είσαι μόνος σου, δεν σ' αφήνει πίσω… Τον ξέρεις τον άλλον, τον βλέπεις κάθε Κυριακή. Τέλος πάντων, για μένα το γήπεδο δεν είναι μόνο βία. Είναι όλα αυτά, να πηγαίνεις να φωνάζεις μαζί με άλλους, νε περνάς το χρόνο σου μαζί με άλλους…

1980

Τα αποσπάσματα και οι φωτό προέρχονται από τη συνέντευξη του Σάκη Π. Στο λεύκωμα *Θύρα 13: Η ιστορία*, Αθήνα 2007.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 που εγώ γύρισα στην Ελλάδα από τη Γερμανία, όλη η χώρα και φυσικά η Αθήνα βρισκόταν σε μια περίεργη κατάσταση. Ο «αέρας» της μεταπολίτευσης, τα διάφορα πολιτικά και επαναστατικά κινήματα, η έντονη επιρροή από τη μουσική χέβυ μέταλ και ροκ ήταν τα στοιχεία που επηρρέαζαν τον κόσμο και κυρίως τη νεολαία. Το 1981 θυμάμαι ότι ήταν η εποχή που η μόδα των χίπις, σιγά σιγά γύρναγε σε ροκ. Εκείνη την εποχή ήσουνα ή ροκάς ή καρεκλάς. Όταν πρωτοπήγα στο γήπεδο, υπήρχαν πολύ περίεργες φιγούρες ανθρώπων. Μακριά μαλλιά, κολλητά παντελόνια, μπουφάν με ραμμένα πάνω τους τα χέβυ μέταλ συγκροτήματα, και γενικώς μια κατάσταση που σε έβαζε κατευθείαν στο κλίμα της εποχής...

[Ακολουθούν περιγραφές με ξύλο]

Εκείνες τις χρονιές δεν υπήρχαν ούτε αστυνομίες, ούτε ΜΑΤ, ούτε τίποτα. Μάλιστα, σε περιοχές όπως η Φιλαδέλφεια υπήρχε μόνο χωροφυλακή. Πηγαίναμε παντού μόνοι μας με τα πόδια, ξεκινούσαμε με τις παρέες μας από περιοχές που μέναμε. Ήταν οι εποχές, επίσης, που έπεφτε συνέχεια ξύλο και γινόντουσαν τσαμπουκάδες στα μαγαζιά που έπαιζε ροκ και μέταλ. Όσες φορές πηγαίναμε, πάντα κάτι γινότανε. Εμείς αρχικά δεν είχαμε κάποιο δικό μας μέρος ν' αράζουμε. Αργότερα, ο Β. ο Τέξας μας είπε ότι είχε ανοίξει ένα καινούριο μαγαζί στα Εξάρχεια, η Βερόνα, που για αρκετό καιρό το είχαμε κάνει στέκι μας. Δεν ήταν λίγες οι φορές που αρκετοί είχαν φάει σφαλιάρες εκεί...

[Ακολουθούν περιγραφές με ξύλο]

Όταν ακούω να μιλάνε για Θύρα 13 το πρώτο πράγμα που μου έρχεται στο μυαλό είναι η παρέα από τα παιδιά που είχαμε εντός και εκτός γηπέδου. Θυμάμαι ότι είχαμε κάτι πολύ δυνατό μεταξύ μας. Είμαστε μια παρέα που ξεκινάγαμε πάντα μαζί και κάναμε τα πάντα. Έπρεπε πάντα να υπερασπιζόμαστε το δρόμο και να βγαίνουμε νικητές στις μάχες με τους αντίπαλους οπαδούς. Ήταν αυτό που ξέραμε να κάνουμε καλύτερα...

Το γήπεδο, οι μπάτσοι, ο νόμος

Συζήτηση άσχετου συντάκτη του Αυτό/ με δύο συντρόφους που πάνε στο γήπεδο

Σε αυτό το περιοδικό δεν είμαστε ξερόλες. Όταν υπάρχουν θέματα για τα οποία δεν γνωρίζουμε τι μας γίνεται, ρωτάμε άλλους που γνωρίζουν περισσότερα. Το θέμα των γηπέδων και του ποδοσφαίρου είναι τέτοιο και οι Β. και Σ. ανήκουν στην κατηγορία εκείνων που, όσο να 'ναι, όλο και "κάτι παραπάνω ξέρουν". Παρακάτω συζητάνε με τον πιο άσχετο στα ποδοσφαιρικά από εμάς, με θέμα τα γήπεδα, τη βία, την καταστολή και το νέο νόμο περί γηπέδων και γηπεδικής βίας.

Αυτό/: Εσείς είστε οπαδοί και έχετε και μια διαδρομή στην πολιτική. Πόσο χρονών είστε;

Σ: Εγώ είμαι 32 και ο Β. 35.

Αυτό/: Από πότε πας στο γήπεδο;

Σ: Πηγαίνω στο γήπεδο από 14-15…

Αυτό/: Ρε συ, άμα είσαι από 15 χρονών, δηλαδή από το '90, μπορείς να πεις μια ιστορία για το πώς έχει εξελιχθεί το θέμα βία, οπαδική βία στα γήπεδα;

Σ: Για μένα η βία στα γήπεδα και κώδικές της έχουν αλλάξει από τη στιγμή που σταμάτησε αυτό που λέμε αντι-βία, κοινωνική βία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το οποίο έχω να το λέω, το '91, που ήταν μια εποχή που έπαιζαν τα μαθητικά, λίγο αργότερα η ΕΑΣ, τα γνωστά… Τότε είναι που γίνεται κι η ιστορία με το δακρυγόνο… Κάτσε να το πω με μια σειρά: Λοιπόν, παίζει ΑΕΚ-Ολυμπιακός στη Φιλαδέλφεια το '91. Προηγείται ο Ολυμπιακός, και ξαφνικά σβήνουν τα φώτα, τα σβήνει ο Γιδόπουλος η προεδράρα γιατί δεν έπαιζε να ισοφαρίσει η ομάδα, κι εκείνη τη στιγμή πάνω στην αναμπουμπούλα πέφτει ένα δακρυγόνο μέσα στην σκεπαστή, την εξέδρα των φανατικών της ΑΕΚ. Θεωρούμε όλοι ότι έχει πέσει από μπάτσους, οι οποίοι κάθε φορά ήτανε έξω από τη σκεπαστή…

Β: Σημείωση· Πέμπτη και Παρασκευή ήταν οι μεγάλες πορείες με τα μεγάλα μπάχαλα για τα μαθητικά και την Κυριακή ο αγώνας!

Σ: Και με το που γίνεται η ιστορία με το δακρυγόνο φεύγει όλη η σκεπαστή έξω με διάθεση "εδώ και τώρα θα τα γαμήσουμε όλα"… Εντωμεταξύ, επειδή αυτά μαθαίνονται κιόλας, τους Ολυμπιακούς τους έχουν κρατήσει μέσα στο γήπεδο. Μετά από καμιά ώρα και ενώ η Δεκελείας έχει κλείσει με οδοφράγματα και στο δρόμο γίνεται σύγκρουση που δεν ξέρω αν έχει υπάρξει άλλη τόσο μεγάλης έκτασης στα γηπεδικά, σκάνε πάνω από πεντακόσιοι γαύροι, κανονικά με κασκόλ του Ολυμπιακού και κουκουλωμένοι όλοι. Ενώ λοιπόν διάφοροι θα περίμεναν μια αντίδραση του τύπου "γαύροι είναι να τους γαμήσουμε", αυτό που έπαιξε ήταν ότι "παιδιά, αυτοί κι εμείς" · οι "αυτοί" ήταν οι μπάτσοι, οι "εμείς" ήμασταν οι γαύροι κι οι αεκτζήδες παρέα… Και θυμάμαι ότι κράτησε αρκετές ώρες η σύγκρουση εκεί στη Δεκελείας με τους μπάτσους να πηγαίνουν συνεχώς πιο πίσω. Εκείνο το βράδυ οι μπάτσοι φτάσανε μέχρι τα Πατήσια γιατί υπήρχε πολύς κόσμος και ήταν κόσμος που δεν έφευγε.

Β: Αυτό που έπαιξε πολύ ρόλο ήταν ότι ο κόσμος που τράβηξε τον τσαμπουκά είχε εκπαιδευτεί πολύ πρόσφατα. Είχε "δει πως παίζεται το έργο" στα μαθητικά και την ίδια στιγμή έβλεπε απέναντί του πάλι τους μπάτσους. Μιλάμε άλλωστε για μια ιστορία που αν συνέβαινε σήμερα η αντίδραση μάλλον θα ήταν "μας κατεβάζετε τα φώτα γιατί κερδίζουμε; Θα σας γαμήσουμε…"

Σ: Από την άλλη, ο χειρισμός από την πλευρά της αστυνομίας σε σχέση με την

οργανωμένη έκφραση ενός κομματιού των οπαδών, έχει να κάνει και με το πώς διαχειρίζονται τη βία όταν έχουν απέναντί τους, όχι οπαδούς, αλλά διαδηλωτές ή απεργούς κλπ. Οι οπαδοί είναι τα ιδανικά πειραματόζωα γιατί είναι ο μόνος χώρος που θα βρεις τόσο κόσμο μαζεμένο και μάλιστα άγρια νεολαία. Πολλές ιδέες σχετικά με τη διαχείριση πλήθους έχουν πρωτοδοκιμαστεί σε οπαδούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το "Π" των ματατζήδων το οποίο έγινε πρώτη φορά σε πορεία οπαδών: σε βάζελους που φεύγανε από το Πεδίο του Άρεως και ερχόντουσαν στη Ν. Φιλαδέλφεια κάπου στις αρχές του '90. Παράλληλα έχουν αλλάξει και οι κώδικες μεταξύ των οπαδών. Παλιότερα πχ, έπαιζε ένα πράγμα που έλεγε ότι μπορεί να πλακωνόμαστε γιατί έτσι γουστάρουμε, αλλά σε περίπτωση που οποιοσδήποτε πιαστεί από μπάτσους, κανείς δεν ρουφιανεύει κανέναν. Ακόμη κι αν εγώ σου είχα ανοίξει πριν μια ώρα το κεφάλι. Ε, τώρα, όταν έγινε αυτό στην Παιανία, έγινε του ρουφιάνου το κάγκελο…
Αυτό/: Εντάξει, υπήρχαν και κατηγορίες για ανθρωποκτονία οι οποίες βοηθάνε προς αυτή την κατεύθυνση…
Σ: Ισχύει και αυτό. Αλλά για μένα ισχύει και το ότι πλέον ο καθένας κοιτάει πως θα σώσει το τομάρι του. Στο παρελθόν έπαιζαν πιο ισχυροί κανόνες. Έπαιζε πχ, ότι πλακωνόμαστε αυτοί που γουστάρουμε να πλακωθούμε, ότι δεν την πέφτανε είκοσι σε έναν, ή ότι άμα γίνει στραβή με μπάτσους δεν ρουφιανεύουμε ονόματα. Υπήρχαν κάποιοι άγραφοι νόμοι που πλέον δεν παίζουν. Και αυτή είναι μία από τις σημαντικές αλλαγές της βίας μεταξύ των οπαδών.
Β: Πριν την Παιανία, κάποιοι γαύροι σπάσανε το μαγαζί ενός πρώην χουλιγκάνου βάζελου, κι αυτός έκανε μήνυση στον πρόεδρο του συνδέσμου των γαύρων. Ε, ο πρόεδρος του συνδέσμου "έδωσε" εφτά άτομα του συνδέσμου του! Αυτό έχει γίνει πριν την Παιανία και προφανώς στις κατηγορίες δεν υπήρχε η ανθρωποκτονία.
Αυτό/: Πώς νιώσατε να αλλάζει η σχέση με τη βία;
Σ: Χωρίς να μπορώ να πω συγκεκριμένα παραδείγματα σε σχέση με τη βία και το πώς βλέπουν οι οπαδοί τους εαυτούς τους μέσα στο γήπεδο, εγώ βλέπω ότι αρχίζει να αλλάζει το πράγμα μόλις σταματάνε άλλου είδους κοινωνικοποιήσεις έξω από το γήπεδο. Αυτός που πήγαινε γήπεδο μέχρι το τέλος της δεκαετίες του '80, λόγω και της ευρύτερης κοινωνικής κατάστασης, μπορεί να ήτανε και σε μια ομάδα εξωγηπεδική, να είχε και παρέες που κινούνταν κάπου στην άκρα αριστερά και στα πανεπιστήμια και λίγο στα μαθητικά που ήταν πιο άγρια τα πράγματα. Με το που σταματάει αυτή η διαδικασία πολιτικοποίησης στα τέλη της δεκαετίες του '80, οι οπαδοί στρέφονται αποκλειστικά στη μπάλα και στο πως θα τους γαμήσουμε. Η φάση κλείνεται στο σύνδεσμο, οι σχέσεις, οι "συντροφικές" να το πω έτσι, περιορίζονται μέσα του και δεν αποκτούν άκρες παραέξω, υπερασπιζόμαστε το "σπίτι" μας, το σύνδεσμο, δηλαδή θάνατος στους αλλόθρησκους και τέτοια.
Αυτό/: Εσείς έχετε μπλέξει σε τέτοια;
Σ: Εγώ παλιότερα, όταν πρωτοάρχισα να ασχολούμαι με το γήπεδο είχα μπλέξει σε κάτι ψιλοτσαμπουκάδες αν και παράλληλα με τη φάση του γηπέδου είχα μπει και σε μια διαδικασία πολιτικοποίησης και σκεφτόμουν ότι δεν είναι για να κάνουμε τσαμπουκάδες με τους άλλους και ότι αυτά είναι μαλακίες. Ακόμη και σήμερα βέβαια, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορώ να εξηγήσω ή και να δικαιολογήσω σε κάποιες περιπτώσεις γιατί παίζει αυτή η φάση. Όπως είπα και πριν το θεωρώ ένα μητροπολιτικό παιχνίδι. Εγώ το γούσταρα σαν φάση, όλη αυτή η φάση της αδρεναλίνης, το φτιάξιμο, ποιος θα προλάβει ποιον,

περπατάς και είσαι στην τσίτα, δεν είσαι ένας χαζοχαρούμενος περιπατητής που πηγαίνει απλά στο γήπεδα, αποκτούσε ένα ενδιαφέρον η καθημερινότητα σου, είχε ένα σασπένς. Για τη φάση του ξύλου τώρα δεν μπορείς να είσαι σίγουρος τι μπορεί να γίνει. Μπορεί να γίνει και το χειρότερο. Πας δηλαδή σε φάση ότι καμιά μαλακία θα γίνει, καμιά σφαλιάρα θα πέσει… Βέβαια μπορεί να παίξει και κανάς λοστός, αλλά όταν είσαι σε αυτό το κλίμα δεν το σκέφτεσαι έτσι· πας και ό,τι κάτσει… είναι και χειμώνας και μπορεί να γυρίζεις από Θεσσαλονίκη με πούλμαν καμπριολέ και πνευμονία, αλλά εντάξει γουστάρεις και μέχρι εκεί. Δεν ήσουνα σε μια φάση να δεις που παίζουνε και να πάω να τους τη στήσω στο δρόμο.

Β: Το να ζεις τέλη '80 αρχές '90 πχ στο Ηράκλειο που είχε κατά κύριο λόγο αεκτζήδες και βάζελους, σήμαινε πως οι καθημερινές ήταν μια φάση που εξαντλούνταν στο "θα σας γαμήσουμε την Κυριακή", ήταν κάτι σαν κυριακάτικο φλερτ. Θα πρέπει επίσης να έχουμε υπόψη ότι όλοι αυτοί κάνανε και τσαμπουκάδες από κοινού, σαν γειτονιά. Δηλαδή όλοι μαζί πχ οι Περιστεριώτες θα πάμε στο Παγκράτι. Αυτό που άλλαξε, αν καταλαβαίνω καλά αυτό που λες ήταν ότι ψόφησε το "αράζουμε όλοι μαζί στην πλατεία ή στο ίδιο μαγαζί", ψόφησε κοινωνικά, και έμεινε μόνο ο σύνδεσμος.

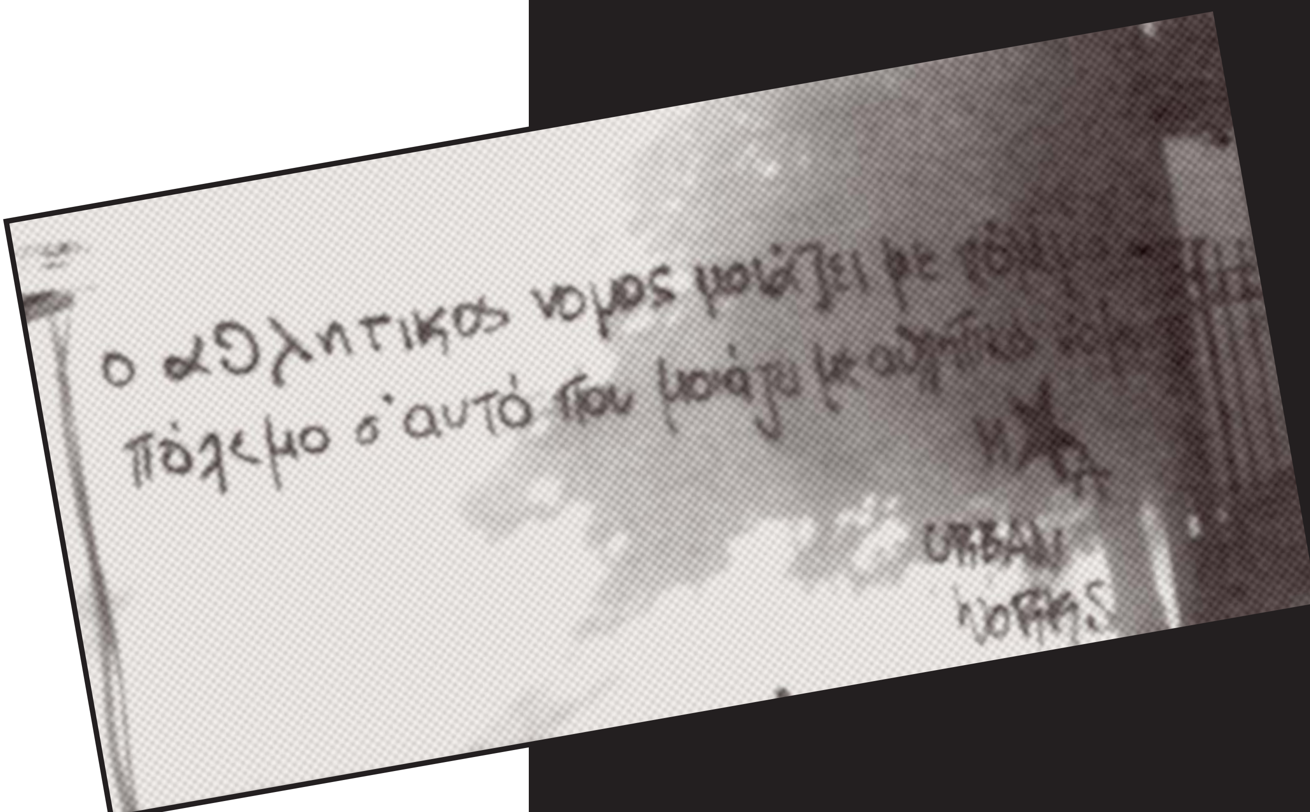
Αυτό/: Το θέμα με το νέο αθλητικό νόμο το έχετε ψάξει;

Σ: Το έχουμε ψάξει θέλοντας και μη γιατί μας ψάχνει αυτό. Τα βασικά σημεία είναι ότι πρώτον, καταργούνται οι σύνδεσμοι και αντικαθίστανται από τις "Λέσχες", για τις οποίες την αποκλειστική ευθύνη θα φέρουν οι ΠΑΕ. Παραμένει βέβαια ασαφές το κατά πόσο θα εφαρμοστεί αυτή η ιδέα, αφού σήμερα υπάρχουν είκοσι αναγνωρισμένοι και 180 μη αναγνωρισμένοι σύνδεσμοι. Δύσκολο μου φαίνεται να σκάσουν οι μπάτσοι με εντάλματα σε όλους… Το δεύτερο σημείο του νόμου είναι η διεύρυνση αρμοδιοτήτων των σεκιουριτάδων. Εδώ ξαναρχόμαστε σε αυτό που έλεγα πριν, στο ζήτημα του γηπέδου - δοκιμαστικού σωλήνα. Υποτίθεται πως ο στόχος είναι ο έλεγχος της κερκίδας να είναι των σεκιουριτάδων και όχι των μπάτσων. Τους δίνουν δικαιώματα να κάνουν συλλήψεις, συζητιέται το δικαίωμα οπλοφορίας, ενώ σύμφωνα με το νόμο, από τη νέα σεζόν δεν θα υπάρχει γήπεδο (ειδικά ποδοσφαίρου) δίχως σύστημα ηλεκτρονικής παρακολούθησης… Το τρίτο σημείο έχει να κάνει με μια γκάμα αυστηρότερων ποινών για όσους βιαιοπραγούν και φαντάζομαι πως εδώ θα έχουμε μια ψιλοαναθεώρηση του προηγούμενου νόμου. Ήδη εκεί λεγόταν πως ακόμη και με λευκό ποινικό μητρώο πας χωρίς αναστολή μέσα για το παραμικρό, πράγμα που ας σημειωθεί πρόκειται για παγκόσμια πρωτοτυπία, ούτε στην Αγγλία δεν γίνονται αυτά. Ήδη έχει μπεί αρκετός κόσμος στη φυλακή, αν και δεν ξέρουμε πόσος , γιατί μπήκε μέσα κόσμος και από ομάδες χαμηλών κατηγοριών και οι εφημερίδες δεν κάνουν αναφορά.

Β: Ένα καλό παράδειγμα είναι αυτό που έγινε στον Ηρακλή. Λοιπόν: Οι Ηρακληδείς κάνουν μανούρα με ένα σεκιουριτά που φορούσε από μέσα τη μπλούζα του Ολυμπιακού. Μετά πλακώνονται και με τους μπάτσους και κάποιος ρίχνει με ένα πυροσβεστήρα. Όταν τελειώνει ο αγώνας, φεύγουν όλοι και κάποιος συλλαμβάνεται 500 μέτρα από το γήπεδο με την κατηγορία ότι τον είχανε δει στην κάμερα να ρίχνει με τον πυροσβεστήρα. Στο δικαστήριο οι δικηγόροι ζήτησαν να χρησιμοποιηθούν ως πειστήρια τα όσα είχαν καταγράψει οι κάμερες, όπου φαινόταν ότι ο κατηγορούμενος δεν ήταν αυτός με τον πυροσβεστήρα. Και ο δικαστής απέρριψε το αίτημα γιατί "αφού φορούσαν όλοι μαύρα μπορεί να παραπλανηθούμε"! Βγάλε άκρη τώρα! Τελικά ο άνθρωπος έφαγε δεκαεφτά μήνες· το δικαστήριο ήταν τίγκα ηρακληδείς και πήγε να γίνει της πουτάνας, οπότε οι

δικαστές λένε "με αναστολή" και αποχωρούν όλοι ησύχως. Έλα όμως που την επομένη βγαίνει ο γενικός εισαγγελέας Θεσσαλονίκης και κάνει έφεση στην απόφαση γιατί η αναστολή είναι παράνομη!
Αυτό/: Το ζήτημα των νέων νομοθεσιών απασχολεί τους οπαδούς;
Σ: Ότι συζητιέται συζητιέται, υπάρχει αναστάτωση. Όσο για οργανωμένη αντίδραση, υπάρχουν σκόρπια παραδείγματα, πορείες στη Θεσσαλονίκη, καταλήψεις, πανιά στα γήπεδα, οι Λαρισαίοι είχανε συνεννοηθεί με τους Πανιώνιους και είχαν βγάλει τα ίδια πανό, οι Ατρομηταίοι και οι Αρειανοί φωνάζουν συνθήματα για το νόμο. Στη Λάρισα ειδικά γίνονται πράγματα σε επίπεδο Monsters (του συνδέσμου δηλαδή). Πάντα υπάρχει κεντρικό πανό με σύνθημα για το νόμο, χωρίς να υπάρχει άλλο πανό της ομάδας τους. Τις προάλλες, στο γήπεδο δεν μπήκε ούτε ένας τα πρώτα δέκα λεπτά και μετά που μπήκανε φωνάζανε όλοι συνθήματα για το νόμο, αλλά αυτό που λείπει κατά τη γνώμη μου είναι να γίνει κάτι από κοινού, αν όχι από όλους, τουλάχιστον από περισσότερες των δύο ομάδων οπαδών.
Β: Εδώ όταν ανεβήκαμε Θεσσαλονίκη με τον Ατρόμητο, οι μπάτσοι δεν θέλανε να μας αφήσουν να βάλουμε πανό για τον οπαδό του Ηρακλή… Τελικά βέβαια το βάλαμε…
Αυτό/: Οι Ηρακληδείς πώς το πήραν που βγάλατε πανό για τον δικό τους;
Β: Ε, ξέρεις, χειροκροτήματα, συνθήματα μαζί… Και στον Άρη όταν είχαμε ανέβει, τα τελευταία λεπτά φωνάζαμε συνθήματα για το νόμο όλοι μαζί…
Αυτό/: Και αφού γίνονται αυτά, γιατί δεν γίνεται κάποια κοινή κίνηση;
Β: Δυστυχώς αυτό που επικρατεί είναι μια καφρίλα του είδους " το θέμα είναι η ομάδα και όλα τα άλλα είναι και λίγο πολιτική και φτου κακά". Μιλάμε άλλωστε για μέλη της ελληνικής κοινωνίας. Και στην ελληνική κοινωνία, όταν αντιμετωπίζεις πρόβλημα, η πρώτη σκέψη δεν είναι να κάνεις διαδήλωση μαζί με τους υπόλοιπους που θίγονται, αλλά να αξιοποιήσεις τις άκρες σου για να φύγει το κακό απ' τον κώλο σου. Άλλη έκφραση της ίδιας λογικής είναι η αίσθηση ότι "εμείς είμαστε οι πιο μάγκες και θα μας κλάσουν τ' αρχίδια", ή ότι "εμείς θέλουμε να βγει έξω ο δικός μας και οι άλλοι να πα να γαμηθούνε". Αυτή τη στιγμή πάντως δεν πάει και άσχημα το πράγμα. Του χρόνου θα ανέβει στην Α' ο Πας Γιάννινα όπου κάτι κινείται, υπάρχουν οι άλλοι της Παναχαϊκής (που για ν' ανέβουν πρέπει πρώτα να βρουν πρόεδρο), οι Λαρισαίοι, οι Ηρακληδείς… είναι πολύ σημαντικό που όλοι αυτοί δεν έχουν πάει με την άλλη μεριά και κρατάνε έναν χαρακτήρα αξιοπρεπέστατο σε σχέση με το τι παίζει γενικά…
Αυτό/: Το μέλλον πώς το βλέπετε;
Σ: Ούτε προνομιακό έδαφος βλέπουμε, ούτε όμως συντρέχει και λόγος απελπισίας. Ο νόμος μας στο χάλι του, εξασφαλίζει πως υπάρχει αυτή τη στιγμή ένα πεδίο για να συναντηθείς με ανθρώπους που δεν είναι κάφροι (και πράγματι δεν είναι κάφροι όλοι όσοι πηγαίνουν στο γήπεδο). Τώρα ξέρουμε πως κόσμος από αρκετές ομάδες, έρχεται σε επαφή, πράγμα που δείχνει πως άπαξ και προσπαθείς, όσοι ενδιαφέρονται θα σε βρουν ακόμη και μόνοι τους. Υπάρχουν, θα μπορούσαμε να πούμε, άνθρωποι που περιμένουν να βάλει κάποιος το ζήτημα στο τραπέζι.
Αυτό/: Πιστεύετε όχι μπορεί να γίνει κάτι στο μέλλον;
Σ: Κοίτα, σε πρώτη φάση θα πρέπει να παίξει πληροφόρηση σχετικά με το νόμο και φυσικά να προσπαθείς να βρίσκεσαι με κόσμο.
Αυτό/: Σας έχει μπει ποτέ το ζήτημα τι δουλειά έχετε εσείς στα γήπεδα που είναι το "όπιο του λαού σε νέα έκδοση" κλπ;

Σ: Μας έχει απασχολήσει και το έχουμε λύσει με κάπως κοφτό τρόπο: Ότι εμείς ασχολούμαστε με το θέμα, είμαστε μέρος του πράγματος, όχι ξένα σώματα, και από τη στιγμή που ασχολούμαστε, προσπαθούμε να πούμε και πέντε πράγματα. Τα γήπεδα επιπλέον είναι ένας κοινωνικός χώρος που δεν βλέπω το λόγο να τον παρατήσεις. Αν δηλαδή τα γήπεδα παραδοθούν στους ακροδεξιούς για να μη λερώσουν τα χέρια τους οι "πολιτικοποιημένοι", θα είναι καλύτερα τα πράγματα ή χειρότερα; Εν πάση περιπτώσει, τα έχω ακούσει πολλές φορές αυτά και υπάρχουν απαντήσεις…

Σύνθημα από την αυτόνομη πολιτική ομάδα "ΜΗΔΕΝ ΑΠΕΙΡΟ / εγχειρήματα πόλης" (2003 - 2009): *"Ο αθλητικός νόμος, μοιάζει με πολεμο. Πόλεμο σ' αυτό που μοιάζει με αθλητικό νόμο"*